

UNDIRBÚNINGUR RÝNIFUNDA

11. LANDBÚNAÐUR OG DREIFBÝLISPRÓUN

B. Fjármögnun CAP, stjórnsýsla, gjaldmiðilsmál, búreikningar og tilkynningar til framkvæmdastjórnar ESB

Yfirlit yfir sjónarmið sem taka þarf tillit til vegna sérstöðu Íslands

Samningahópur um landbúnaðarmál hefur unnið greinargerð um helstu atriði sem hafa þarf í huga er varðar landbúnaðarlöggjöf ESB um fjármögnun CAP, stjórnsýslu, gjaldmiðilsmál, búreikninga og tilkynningar til framkvæmdastjórnar ESB.

Í greinargerðinni er fjallað um löggjöf ESB sem varðar fjármögnun sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar, stjórnsýslu hennar og stofnanakerfi sem setja þyrfti á fót innanlands, gjaldmiðilsmál í þeim tilvikum þegar aðildarríkin hafa ekki tekið upp evruna, búreikningakerfi ESB og tilkynningar til framkvæmdastjórnarinnar um framkvæmd landbúnaðarstefnunnar.

Sameiginleg landbúnaðarstefna ESB er fjármögnuð af tveimur sjóðum en tekjur þeirra koma af almennum fjárlögum ESB. Vegna stuðnings við dreifbýlisþróun leggja aðildarríkin fram mótframlag. Verði af aðild, þýðir það nýtt stjórnsýsluumhverfi og lagaumgjörð fyrir landbúnað á Íslandi. Stjórnsýslu landbúnaðarins á Íslandi er ólíkt fyrir komið samborið við reglur ESB. Mestu munar þar um að aðildarríkin fela stjórnvaldi hlutverk greiðslustofnunar sem tekur við fé úr landbúnaðarsjóðum ESB og annast greiðslu stuðnings. Uppsetning slíkrar stofnunar krefst mikils undirbúnings. Gera má ráð fyrir að stjórnsýsla landbúnaðarins verði umfangsmeiri og kostnaðarsamari en hún er í dag.

Íslenska búreikningakerfið byggir í meginatriðum á sama grunni og búreikningakerfi ESB. Umfangsmikil tilkynningaskylda til ESB, til að fylgjast með framboði og eftirspurn og þróun landbúnaðarins, yrði nýmæli.

Samningahópurinn leggur til að á rýnifundum með framkvæmdastjórn ESB verði gefið skýrt til kynna að eftirfarandi atriði þurfi að ræða frekar:

- Heildarstuðningur við landbúnað á Íslandi og hlutdeild Íslands úr sjóðum ESB, m.a. með tilliti til viðmiðunargengis gagnvart evru.
- Að stjórnsýsla landbúnaðarmála verði með sem einföldustum hætti svo að ekki fari óeðlilega hátt hlutfall stuðnings í umsýslukostnað.
- Sveigjanleiki við innleiðingu, þar sem um nýtt kerfi er að ræða mun taka tíma fyrir bændur og aðra hagsmunaðila að verða fullir þáttakendur í kerfinu.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

Greinargerð til aðalsamninganefndar um yfirferð rýniblaða

11. Landbúnaður og dreifbýlisþróun

B. Fjármögnun CAP, stjórnsýsla, gjaldmiðilsmál, búreikningar og tilkynningar til framkvæmdastjórnar ESB

Samantekt

Í greinargerðinni er gerð grein fyrir löggjöf ESB sem varðar fjármögnun sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar, stjórnsýslu hennar og stofnanakerfi sem setja þyrfti á fót innanlands, gjaldmiðilsmál í þeim tilvikum þegar aðildarríkin hafa ekki tekið upp evruna, búreikningakerfi ESB og tilkynningar til framkvæmdastjórnarinnar um framkvæmd landbúnaðarstefnunnar.

Í þessum hluta landbúnaðarkafans er að finna 147 gerðir. Þar af eru 21 gerðanna taldar mikilvægar varðandi samningaviðræðurnar. Aðrar gerðir eru smærri og varða einstök aðildarríki, eru takmarkaðar í tíma eða eiga við fyrri skipulagstímabil landbúnaðarstefnunnar.

Sameiginleg landbúnaðarstefna ESB er fjármögnuð af tveimur sjóðum en tekjur þeirra koma af almennum fjárlögum ESB. Vegna stuðnings við dreifbýlisþróun leggja aðildarríkin fram mótframlag. Verði af aðild, þýðir það nýtt stjórnsýsluumhverfi og lagaumgjörð fyrir landbúnað á Íslandi. Stjórnsýsla landbúnaðarins á Íslandi er ólíkt fyrir komið samborið við reglur ESB. Mestu munar þar um að aðildarríkin fela stjórnvaldi hlutverk greiðslustofnunar sem tekur við fé úr landbúnaðarsjóðum ESB og annast greiðslu stuðnings. Uppsetning slíkrar stofnunar krefst mikils undirbúnings. Gera má ráð fyrir að stjórnsýsla landbúnaðarins verður umfangsmeiri og kostnaðarsamari en hún í dag.

Íslenska búreikningakerfið byggir í meginatriðum á sama grunni og búreikningakerfi ESB. Umfangsmikil tilkynningaskylda til ESB yrði nýmæli.

Gríðarlegir hagsmunir felast í því hvernig tekst að semja um rétt Íslands á greiðslum úr sameiginlegu landbúnaðarstefnunni. Sú upphæð sem renna mun til Íslands úr sjóðum CAP vegna landbúnaðar mun hafa mikið að segja um jafnvægi milli aðildarframlaga Íslands annars vegar og greiðslna úr sjóðum ESB hins vegar. Mikilvægt er að skilgreint verði hve mikið Ísland þarf úr sjóðum ESB, að teknu tilliti til mótframlaga Íslands, og hvaða viðbótarheimildir eru nauðsynlegar til að tryggja þann stuðning við landbúnað sem þarf til að hann fái þrífist í samkeppnisumhverfi Evrópu. Önnur atriði, sem leggja verður áherslu á eru:

- Skoða þarf samhengi viðmiðunargengis krónunnar gagnvart evru við stuðningsupphæðir og gjaldmiðilsmál á sviði landbúnaðar.
- Að stjórnsýsla landbúnaðarmála verði með sem einföldustum hætti svo að ekki fari óeðlilega hátt hlutfall stuðnings í umsýslukostnað.
- Nauðsynlegt gæti reynst að semja um aðlögunarfresti vegna framkvæmdar ef ekki er mögulegt að uppfylla skilyrði á aðildardegi.
- Kanna þarf hvort leita þurfi sérstaklega eftir því að Ísland verði eitt svæði með tilliti til búreikninga.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

*Efni kafla***A. Fjármögnun CAP**

Útgjöld til landbúnaðarmála eru fjármögnuð af tveimur sjóðum, en framlög til sjóðanna koma af fjárlögum ESB. Sjóðirnir sem um er að ræða heita; Þróunar- og ábyrgðarsjóður evrópsks landbúnaðar (European Agricultural Guarantee Fund, skammstafað „EAGF“) og Evrópski landbúnaðarsjóðurinn fyrir dreifbýlisþróun (European Agricultural Fund for Rural Development, skammstafað „EAFRD“). Fjárhagsáætlun ESB er til 7 ára í senn, en yfirstandandi tímabil nær til árunna 2007-2013. Um fjármögnun sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar er fjallað í reglugerð ráðsins nr. 1290/2005. Tæplega 57,8 milljörðum evra er varið til landbúnaðar og dreifbýlisþróunarmála á árinu 2010, um það bil 80% fjárins er varið til fyrri stoðar landbúnaðarstefnunnar, þ.e. beingreiðslna til bænda, útflutningsbóta og annarra markaðsinngripa, en 20% til annar stoðarinnar, þ.e. dreifbýlisþróunarmála. Einnig greiða sjóðirnir kostnað vegna sameiginlegra verkefna á sviði upplýsinga- og kynningamála varðandi landbúnaðarvörur auk kostnaðar við landamæraeftirlit, fóðureftirlit, plöntueftirlit dýrasjúkdóma, erfðarannsóknir í landbúnaði, kostnað við öflun búreikninga, landbúnaðarkannanir og ákveðinn útgjöld sambandsins vegna innri markaðarins fyrir sjávarafurðir (e.fisheries markets), t.d. vegna markaðsinngripa, svo eitthvað sé nefnt.

Framkvæmdastjórn ESB ber ábyrgð á landbúnaðarsjóðunum, að rétt sé farið með féð og að útgjöld séu innan fjárlagaramma. Framkvæmdastjórninni til aðstoðar er sérstök nefnd fulltrúa aðildarríkjanna (e. *Committee on the Agricultural Funds*). Aðildarríkin sjá um framkvæmd sameiginlegu landbúnaðarstefnunar (CAP) innanlands og greiðslu stuðnings, í gegnum sérstakar greiðslustofnanir sem eru 85 talsins innan sambandsins, eftir ríkjum eða svæðum innan ríkja. Aðildarríkin leggja út fyrir útgjöldum skv. CAP og fá svo endurgreitt úr sjóðunum mánaðarlega í tilviki EAGF, en ársfjórðungslega vegna EAFRD. Komi síðar í ljós að fé hafi ranglega verið greitt út, annað hvort þar sem greiðsluskilyrði voru ekki fyrir hendi eða framkvæmd greiðslustofnunarinnar var ábótavant, getur framkvæmdastjórnin krafist endurgreiðslu fjárins frá aðildarríkjunum. Ef móttakandi stuðningsins uppfyllir ekki skilyrði greiðslu sem hann hefur fengið ber aðildarríkinu að endurheimta féð frá honum, svo lengi sem það er gerlegt, en viðkomandi ríki þarf sjálft að bera kostnaðinn þar til það næst. Fram fer úttekt og á aðildarríkið rétt á að gera athugasemdir áður en ákvörðun er tekin.

B. Stjórnýsla

Aðildarríki ESB eru ábyrg fyrir framkvæmd CAP innanlands. Í því felst meðal annars stefnumótun, að taka við umsóknum um stuðning frá bændum og öðrum sem rétt eiga á greiðslum, að kanna rétt bænda til greiðslna, að greiða út stuðning og hafa eftirlit með að skilyrði fyrir greiðslum séu uppfyllt.

Skilgreina þarf lögbært stjórnvald (e. *competent authority*) sem ber ábyrgð á framkvæmd CAP innanlands, fyrir beingreiðslur og markaðsinngríp (1. stoð) og ábyrgt stjórnvald (*managing authority*) fyrir dreifbýlisþróunarsjóðinn (2. stoð). Í flestum ríkjum eru þessi hlutverk á hendi landbúnaðarráðuneytis viðkomandi ríkis. Þessi yfirvöld annast m.a. stefnumótun við framkvæmd sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar innanlands og samstarf við önnur aðildarríki á vettvangi ESB, gera landsáætlun um dreifbýlisþróun, meta árangur af framkvæmdinni, taka saman árlega stöðuskýrslu og senda hana til framkvæmdastjórnar ESB, tilnefna stofnun sem greiðslustofnun, setja grunnreglur um framkvæmd

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

landbúnaðarstefnunnar sem greiðslustofnun starfar eftir og veita greiðslustofnun upplýsingar svo hún geti sinnt hlutverki sínu.

Undir yfirstjórn ofangreinds stjórnvalds skal starfrækja greiðslustofnun (e. *paying agency*). Stofnunin sér um hina eiginlegu framkvæmd CAP innanlands, framkvæmd stuðningskerfis, fjárstreymi, eftirlit og inngrip á markaði skv. reglum ESB. Um meginframkvæmdaaðila landbúnaðarstefnunnar yrði að ræða.

Stofnuninni ber að m.a. að:

- sannreyna rétt bænda til greiðslu, samkvæmt umsóknum,
- greiða út stuðning samkvæmt samþykktum umsóknum,
- hafa eftirlit með að reglum ESB sé fylgt,
- færa greiðslur réttilega til bókar,
- senda gögn til framkvæmdastjórnarinnar á tilsettum tíma,
- halda yfirlit yfir greiðslur til viðtakenda og framkvæmt eftirlit,
- birta opinberlega upplýsingar um greiðslur til viðtakenda,
- upplýsa bændur um rétt þeirra til greiðslna, og,
- grípa inn í á markaði í samræmi við reglur ESB á grundvelli hins sameiginlega markaðsskipulags.

Strangar kröfur eru gerðar til greiðslustofnunarinnar varðandi stjórnsýsluframkvæmd, þ.m.t. verkferla, eftirlit og endurskoðun reikninga, svo og upplýsingagjöf til framkvæmdastjórnarinnar. Stofnunin skal viðhafa innra eftirlit. Framkvæmdastjórnin skal hafa beinan aðgang að nauðsynlegum upplýsingum og gögnum til að aðgæta að reglum CAP sé fylgt og getur einnig framkvæmt skyndiúttektir á starfsemi greiðslustofnunarinnar til að aðgæta að hún hafi uppfyllt skyldur sínar. Framkvæmdastjórnin skal taka afstöðu til reikninga greiðslustofnunarinnar fyrir 30. apríl ár hvert vegna næstliðins árs. Ef hnökrar eru á framkvæmd eða reikningum stofnunarinnar kann framkvæmdastjórnin að endurkrefja aðildarríkið um greidda fjármuni eins og áður hefur verið greint. Ekkert fé má greiða til aðildarríkis úr sjóðum sambandsins til framkvæmdar sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar nema með það fé fari viðurkennd greiðslustofnun.

Fela þarf vottunaraðila (e. *certifying body*) - fyrirtæki eða opinberri stofnun - að votta það að verkferlar og reikningar greiðslustofnunarinnar séu í samræmi við reglur. Það er forsenda þess að greiðslustofnun geti verið viðurkennd af hinu lögbæra stjórnvaldi til að fara með fé úr sameiginlegum sjóðum sambandsins.

Setja þarf á stofn eftirlitsnefnd (e. *Monitoring Committee*) til að tryggja árangursríka framkvæmd dreifbýlisþróunarstefnunnar (2. stoð). Hún mun m.a. fara yfir og samþykkja árlega skýrslu stjórnvalda um árangur af stefnunni, framkvæma reglulega úttekt á framkvæmd stefnunnar og getur gert tillögur að úrbótum telji hún þörf á. Í nefndinni sitja fulltrúar stjórnvalda og hagsmunaaðila. Fulltrúi framkvæmdastjórnarinnar getur valið að sitja fundi nefndarinnar sem ráðgjafi.

C. Gjaldmiðilmál

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

Þegar árið 1992 var komið á sérstöku gjaldmiðlakerfi í landbúnaði með það að markmiði að draga úr áhrifum gengissveiflna á tekjur bænda. Þetta leiddi af sér að styrkir í CAP voru reiknaðir á öðru gengi gjaldmiðla en raunverulegt markaðsgengi þeirra. Kerfið var endurskoðað 1998 (sbr. reglugerð nr. 2799/98) m.t.t. upptöku evru í flestum aðildarríkjum ESB og með það að markmiði að einfalda kerfið fyrir þau ríki sem ekki tóku upp evru.

Styrkjum úr CAP til landbúnaðar í ríkjum sem hafa ekki evru er úthlutað í gjaldmiðli aðildarríkisins, ekki evru, þó ekki stuðningur sem tengjast milliríkjavíðskiptum. Þetta þýðir að ef gengi gjaldmiðilsins fellur, þá nýtur bóndinn ekki hærri styrkja það árið.

Í aðildarríkjum sem ekki nota evru sem gjaldmiðil er fjárhæðum breytt í gjaldmiðil aðildarríkisins á tilteknu gengi. Reglur eru settar um hvaða gengi er notast við í þessum útreikningum. Í reglugerðinni eru reglur um færslu upphæða í CAP úr evru í gjaldmiðla ESB ríkja sem ekki nota evru, og hvernig bregðast skuli við þeim áhrifum, sem breytingar á gengi gjaldmiðla hafa á fjárframlög úr sjóðum ESB til landbúnaðar í aðildarríkjunum.

Heimildir eru veittar til að greiða bændum bætur, ef ársmeðaltal á gengi gjaldmiðilsins er lægra en lægsta ársmeðaltal undangenginna þriggja ára og ársins 1999 (*e. appreciable revaluation*). Ítarlegar reglur eru um framkvæmdina. Sett er þak á heildargreiðslur hvers aðildarríkis. Sjóðir ESB greiða helming bótanna til móts við aðildarríkið.

Aðildarríki sem notar ekki evru sem gjaldmiðil getur valið að greiða tiltekna styrki í evrum. Sem dæmi hefur Bretland valið það fyrirkomulag varðandi nokkrar markaðsaðgerðir. Það felur m.a. í sér að styrkþegar sem sækja um að fá greitt í evrum beri alla gengisáhættuna sjálfir.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

D. Búreikningar

Hverju ríki ber að setja upp kerfi til söfnunar bókhaldsgagna (búreikningum) er varða tekjur og rekstrarupplýsingar á bújörðum innan síns lands, á grundvelli sameiginlegra reglna ESB. Markmiðið með þessu er að til séu samanburðarhæfar upplýsingar um afkomu og rekstrarumhverfi býla m.a. til að geta greint áhrif sameiginlegru landbúnaðarstefnunnar.

Í reglugerð ráðsins nr. 1217/2009 er lýsing á uppsetningu og notum kerfis til söfnunar bókhaldsupplýsinga frá bújörðum í þágu sameiginlegrar landsbúnaðarstefnu Evrópusambandsins. Settar eru fram lýsingar og skilgreiningar á einstökum þáttum við útfærslu kerfisins. M.a. eru ákvæði um kröfur til búreikningabúa og heildarfjöldu búreikninga sem er 105.000 fyrir sambandið.

Sérhvert aðildarland þarf að setja upp landsnefnd um búreikninga, sem er ábyrg gagnvart Evrópusambandinu; og eftir aðstæðum, svæðabundnar undirnefndir. Sérhvert aðildarland þarf jafnframt að stofna til og setja upp tengslanefnd búreikninga sem annast samskipti við bókhaldsstofur og milligöngu upplýsinga til landsnefndar búreikninga. Miðað er við árlega samningagerð við bókhaldsstofur. Kostnaður vegna uppsetningar og rekstrar landsnefndar, svæðabundinna undirnefnda og vegna tengslanefndar er fjármagnaður af aðildarlandinu. Í framhaldi er ákvæði um sérstaka búreikninganefnd Evrópusambandsins, sem annast úrvinnslu búreikninga og samskipti við landsnefndir búreikninga. Gerðinni fylgja ákvæði fyrir sérhvert aðildarland um uppruna búreikninga samkvæmt landfræðilegri skiptingu.

Flokkun búreikningagagna frá bújörðum er samræmd, m.a. eftir búgreinum, stærð búa og tegund búrekstrar, auk öflunar tekna utan búis. Þá gerir ESB tilteknar lágmarkskröfur til búreikningagagna, m.a. eftir búgreinum, stærð búa og tegund búrekstrar, úrvinnslu og hvernig senda ber gögn til Eurostat. Skila þarf búreikningsgögnum til Eurostat eigi síðar en 12 mánuðum eftir lok reikningsárs svo ekki verði seinkun á þóknun.

Tiltekin upphæð er greidd til aðildarríkjanna úr sameiginlegum sjóðum Evrópusambandsins til úrvinnslu fyrir sérhvern búreikning.

E. Tilkynningar til framkvæmdastjórnar ESB

Aðildarlöndin þurfa að senda til ESB töluvert af upplýsingum með reglulegu millibili, þ.m.t. gögn sem varða framkvæmd sameiginlegra markaðarins og markaðsaðstæður, beingreiðslur, markaðssetningu og kynningu landbúnaðarafurða og um þær stuðningsáætlanir sem koma til framkvæmdar á fjarlægum svæðum og á eyjunum í Eyjahafi. Um það er nánar fjallað í reglugerð framkvæmdastjórnarinnar nr. 792/2009. Hið lögbæra stjórnvald ber ábyrgð á að tilskyldar upplýsingar berist til framkvæmdastjórnar ESB og mikil áhersla er lögð á gagnaöryggi og gæði gagna.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

*Mikilvægustu gerðir*1.2. Greiðslustofnun, fjármögnun CAP (EAGF og EAFRD), eftirlit/endurskoðun (Báðar stoðir)Megin reglugerðir til sem varða samningaviðræður:

- **Council Regulation (EC) No 1290/2005 of 21 June 2005** on the financing of the common agricultural policy.

Reglugerð ráðsins (EC) nr. 1290/2005 frá 21. júní 2005 um fjármögnun á sameiginlegu landbúnaðarstefnunni.

- **Commission Regulation (EC) No 885/2006 of 21 June 2006** laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1290/2005 as regards the accreditation of paying agencies and other bodies and the clearance of the accounts of the EAGF and of the EAFRD

Reglugerð framkvæmdarstjórnarinnar (EC) nr. 885/2006 frá 21. júní 2006 um nánari reglur vegna beitingar reglugerðar ráðsins (EC) nr. 1290/2005, varðandi faggildingu greiðslustofnanna og annara stofnanna og afgreiðslu reikninga EAGF og EAFRD.

Aðrar reglugerðir:

- **Commission Regulation (EC) No 884/2009 of 23 September 2009** laying down form and content of the accounting information to be submitted to the Commission for the purpose of the clearance of the accounts of the EAGF and EAFRD as well as for monitoring and forecasting purposes

Reglugerð framkvæmdarstjórnarinnar (EC) nr. 884/2009 frá 23. september 2009 varðandi framsetningu og inntak bókhaldsupplýsinga sem senda ber framkvæmdastjórninni í þeim tilgangi að stemma af tölulegar upplýsingar og reikninga EAGF og EAFRD.

- **Commission Regulation (EC) No 884/2006 of 21 June 2006** laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1290/2005 as regards the financing by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) of intervention measures in the form of public storage operations and the accounting of public storage operations by the paying agencies of the Member States

Reglugerð framkvæmdarstjórnarinnar (EC) nr. 884/2006 frá 21. júní 2006 um nánari reglur varðandi beitingu reglugerðar ráðsins (EC) nr. 1290/2005 um fjármögnun sameiginlegrar landbúnaðarstefnunnar, EAGF, um inngrípsviðmið viðvíkjandi geymslu og skráningu birgðasöfnunar sem framkvæmd er af greiðslustofnunum aðildarlanda.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

- **Commission Regulation (EC) No 883/2006 of 21 June 2006** laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1290/2005 as regards the keeping of accounts by the paying agencies, declarations of expenditure and revenue and the conditions for reimbursing expenditure under the EAGF and the EAFRD

Reglugerð framkvæmdarstjórnarinnar (EC) nr. 883/2006 frá 21. júní 2006 um nánari reglur varðandi beitingu reglugerðar ráðsins (EC) nr. 1290/2005 um bókhaldsskyldur greiðslustofnana, upplýsingar um gjöld, tekjur og skilyrði fyrir endurgreiddum kostnaði er fellur undir hina sameiginlegu landbúnaðarstefnu, EAGF og EAFRD.

- **Commission Regulation (EC) No 259/2008 of 18 March 2008** laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1290/2005 as regards the publication of information on the beneficiaries of funds deriving from the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)
- Reglugerð framkvæmdarstjórnarinnar (EC) nr. 259/2008 frá 18. mars 2008 um nánari reglur varðandi beitingu reglugerðar ráðsins (EC) nr. 1290/2005 varðandi opinbera birtingu á upplýsingum um ívilnandi framlög frá landbúnaðarsjóðunum, EAGF og EAFRD.
- **Council Regulation (EC) No 485/2008 of 26 May 2008** on scrutiny by Member States of transactions forming part of the system of financing by the European Agricultural Guarantee Fund (ex-post audits)

Reglugerð ráðsins (EC) nr. 485/2008 frá 26. maí 2008 varðandi nákvæma athugun aðildarlanda á færslum sem fella undir fjármögnun landbúnaðarsjóðs ESB (Þróunar- og ábyrgðarsjóður evrópsks landbúnaðar), EAGF, (afturvirkri endurskoðun).

- **Commission Regulation (EC) No 1848/2006 of 14 December 2006** concerning irregularities and the recovery of sums wrongly paid in connection with the financing of the common agricultural policy and the organisation of an information system in this field and repealing Council Regulation (EEC) No 595/91

Reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EC) nr. 1848/2006 frá 14. desember 2006 varðandi misferli og endurheimtu ranglega greiddra upphæða tengdum fjármunum frá hinum sameiginlegu landbúnaðarsjóðum CAP og fyrirkomulagi upplýsingakerfis á því sviði og niðurfellingu reglugerðar ráðsins nr. 595/91.

Um gjaldimiðilsmál

- **Commission Regulation (EC) No 1913/2006 of 20 December 2006** laying down detailed rules for the application of the agrimonetary system for the euro in agriculture and amending certain regulations
- **Council Regulation (EC) No 2799/98 of 15 December 1998** establishing agrimonetary arrangements for the euro

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

Reglugerð ráðsins nr. 2799/98, dags. 15. desember 1998, um rástafanir í landbúnaði vegna upptöku evru

- **Regulation (EC) No 450/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008** laying down the Community Customs Code

Reglugerð framkvæmdastjórnarinnar nr. 1913/2006 frá 20. desember 2006 með ítarlegum reglum um framkvæmd rástafana í landbúnaði vegna upptöku evru, ásamt breytingum á tilteknum reglugerðum er málið varða

1.4. Búreikningar (FADN)

- **Regulation No. 1217/2009** of 30 November 2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.

Reglugerð nr. 1217/2009 dags. 30. nóvember 2009, um að setja upp kerfi til söfnunar bókhaldsgagna (búreikningum) er varða tekjur og rekstrarupplýsingar á bújörðum í löndum ESB.

- **Commission Regulation (EC) No 1264/2008 of 16 December 2008** fixing the standard fee per farm return from the 2009 accounting year of the farm accountancy data network

Reglugerð nr. 1264/2008 dags. 16. desember 2008, um ákvörðun þóknunar fyrir hvern búreikning vegna bókhaldsársins 2009.

- **Commission Regulation (EC) No 1242/2008 of 8 December 2008** establishing a Community typology for agricultural holdings

Reglugerð nr. 1242/2008 dags. 8. desember 2008, um flokkun og skilgreiningar vegna öflunar tölfræðiupplýsinga á bújörðum.

- **Commission Regulation (EC) No 868/2008 of 3 September 2008** on the farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings

- Reglugerð nr. 868/2008 dags. 3. september 2008, um notkun búreikningagagna frá bújörðum vegna flokkunar á tekjum og til greiningar á rekstri.

- **Commission Regulation (EC) No 636/2007 of 7 June 2007** derogating from the Annex to Council Regulation No 79/65/EEC, as regards the divisions of Romania

Reglugerð nr. 636/2007 dags. 7. júní 2007, um heimild to að víkja frá kröfum í viðauka við reglugerð nr. 79/65/EEC, hvað varðar skilgreiningu á Rúmeníu sem einu landssvæði.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

- **Commission Regulation (EC) No 803/2006 of 30 May 2006** derogating from Regulation (EEC) No 1915/83 on certain detailed implementing rules concerning the keeping of accounts for the purpose of determining the incomes of agricultural holdings

Reglugerð nr. 803/2006 dags. 30. maí 2006, um heimild til frávíka hvað varðar viss ákvæði í reglugerð Nr. 1915/83 um búreikningahald og notkun slíkra gagna við ákvörðun tekna í landbúnaði.

- **Commission Regulation (EC) No 1251/2002 of 11 July 2002** derogating from Regulation (EEC) No 1915/83 on certain detailed implementing rules concerning the keeping of accounts for the purpose of determining the incomes of agricultural holdings

Reglugerð nr. 1251/2009 dags. 11. júlí 2002, um heimild til frávíka hvað varðar viss ákvæði í reglugerð Nr. 1915/83 um búreikningahald og notkun slíkra gagna við ákvörðun tekna í landbúnaði.

- **Commission Regulation (EEC) No 1915/83 of 13 July 1983** on certain detailed implementing rules concerning the keeping of accounts for the purpose of determining the incomes of agricultural holdings

Reglugerð nr. 1915/83 dags. 13. júlí 1983, um heimild til frávíka hvað varðar viss ákvæði um búreikningahald og notkun slíkra gagna við ákvörðun tekna í landbúnaði.

- **Commission Regulation (EEC) No 1859/82 of 12 July 1982** concerning the selection of returning holdings for the purpose of determining incomes of agricultural holdings

Reglugerð nr. 1859/82 dags. 12. júlí 1982 um val á búreikningabúum sem ákveðið er að samþykkja á ný til innsetningar í gagnagrunn búreikninga vegna ákvörðunar á tekjum bóa í landbúnaði.

1.10. Tilkynningar til framkvæmdastjórnarinnar

- **Commission Regulation (EC) No 792/2009 of 31 August 2009** laying down detailed rules for the Member States' notification to the Commission of information and documents in implementation of the common organisation of the markets, the direct payments' regime, the promotion of agricultural products and the regimes applicable to the outermost regions and the smaller Aegean islands

Reglugerð Nr. 792/2009 dags. 31. ágúst 2009 um reglur um tilkynningar aðildarlandanna til ráðherranefndarinnar er varða upplýsingar og gögn um innleiðslu sameiginlegs markaðar, yfirstjórn beingreiðslna, eflingu viðskipta með landbúnaðarafurðir og yfirstjórn á fjarlægum landssvæðum og á minni eyjum í gríska Eyjahafinu.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggiöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

Áhrif kafla

- Helstu lagabreytingar

Verði af aðild, þýðir það algerlega nýtt starfsumhverfi og lagaumgjörð fyrir landbúnað á Íslandi. Setja þyrfti ákvæði í lög um innlenda framkvæmd sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar og fela tilteknum stjórnvöldum þau hlutverk sem krafist er að innlend stjórnvöld inni af hendi í þágu stefnunnar.

Þar sem fjárhagsrammi ESB í landbúnaðarmálum hefur verið til sjö ára í senn og hluti þess stuðnings sem þar er um mælt krefst mótframlaga úr ríkissjóði þarf að kanna hvort þörf er á breytingu laga um fjárreiður ríkisins svo hægt sé að skuldbinda fé fram í tímann með þessum hætti.

Hvað varðar söfnun og úrvinnslu búreikninga er það hlutverk á höndum Hagþjónustu landbúnaðarins í dag, sem starfar eftir lögum nr. 63/1989, með síðari breytingum.

- Kerfisbreytingar / stofnanir

Margir aðilar koma að framkvæmd landbúnaðarstefnunnar á Íslandi í dag.

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið fer með yfirstjórn landbúnaðarmála en þar sinna um 8 starfsmenn þeim verkefnum, að ótöldum ráðherra, pólitískum aðstoðarmanni hans og ráðuneytisstjóra.

Bændasamtökin (BÍ) og búnaðarsamböndin sinna margvíslegu hlutverki við framkvæmd landbúnaðarstefnunnar, ýmist ákvarðað með lögum eða samkvæmt samningi við stjórnvöld. Má þar nefna faglega leiðbeiningarþjónustu, afmarkaða framkvæmd búvörulaga – svo sem söfnun upplýsinga um framleiðslu sölu og birgðir búvara, eftirlit og afgreiðslu beingreiðslna í sauðfjárrækt, mjólk og garðyrkju og umsjón bjargráðasjóðs. BÍ sinnir einnig verkefnum fyrir hönd MAST. Meðal annars heldur BÍ greiðslumarksskrár og heldur utan um og greiðir út gripagreiðslur í nautgriparækt og álagsgreiðslur vegna gæðastýringar í sauðfjárrækt. Einnig má nefna að BÍ hefur byggt upp og sér um gagnagrunna sem halda utan um einstaklingsmerkingar búfjár. Nú er þetta unnið í umboði MAST. Um það bil 5,5 stöðugildi eru bundin stjórnsýsluverkefnum samkvæmt búvörulögum hjá BÍ. Auk þess vinna 12 manns í tölvudeild að ýmiss konar þróun forrita og skýrsluhaldi, sem að hluta til tengist þessum verkefnum.

Matvælastofnun (MAST) vinnur að framfylgd matvælalöggjafar sem hefur ákveðna snertifleti við framkvæmd landbúnaðarstefnunnar. Má þar nefna eftirlit með frumframleiðslu búfjárafurða, heilbrigði og velferð dýra, fóður, kjötmat, og inn- og útflutningseftirlit. Enn fremur sinnir MAST stjórnsýsluverkefnum í þágu landbúnaðarstefnunnar, þ.e. heldur þær skrár sem beingreiðslur byggjast á, þ. m. t. fyrir gæðastýringagreiðslur og gripagreiðslur. MAST fer einnig með yfirstjórn búfjárefirlits. Enda þótt hluti þeirra verkefna hafi verið falinn BÍ, fer MAST eftir sem áður með stjórnsýsluvaldið og tekur stjórnvaldsákvæðanir sem þörf er á við framkvæmd þeirra verkefna. Hjá MAST starfa 75 starfsmenn, þ.m.t. dýralæknar á umdæmisskrifstofum, en fæstir þeirra vinna við stjórnsýslu samkvæmt búvörulögum. Þessu til viðbótar má nefna að búfjárefirlitsmenn sveitarfélaganna sinna búfjár- og fóðureftirliti,

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

m.a. með eftirlitsheimsóknum á öll býli á Íslandi ár hvert. Hjá MAST er til staðar þekking á samskiptum við stofnanir ESB vegna innleiðingar matvælalöggjafar ESB.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins hefur að lögum það hlutverk að veita styrki og lán til framleiðniaukningar og hagræðingar í landbúnaði. Í seinni tíð hefur stuðningur sjóðsins í vaxandi mæli beinst að þróunar- og rannsóknarverkefnum og stærri verkefnum á sviði atvinnuuppbyggingar í dreifbýli. Nánast engin lánastarfsemi á sér stað.

Fimm starfsskrifstofur landshlutabundinna skógræktarverkefna annast stjórnslu og framkvæmd landshlutabundinna skógræktaráætla. Á hverri skrifstofu vinna 2-5 starfsmenn.

Landgræðsla ríkisins er umsjónaraðili verkefnisins „Bændur græða landið“, þar sem bændur er styrktir til landgræðslu og góðrar umhirðu bújarða sinna.

Hagþjónusta landbúnaðarins sinnir söfnun og vinnslu búreikninga, hagskýrslugerð í landbúnaði, hagrannsóknunum í landbúnaði, utanumhald jarðaskrár skv. jarðalögum, vinnslu sérhæfðra verkefna og almennri þjónustu. Hjá Hagþjónustunni eru 2,75 stöðugildi.

Stjórnslu búvöruframleiðslu og stuðningskerfis færast undir greiðslustofnun ef til aðildar kemur. Stofnunin getur þó falið öðrum aðilum tiltekin verkefni í sínu umboði eftir því sem reglur ESB leyfa. Dreifð stjórnslu gerir hins vegar eftirlit með framkvæmdinni erfiðara, hættan á mistökum eykst og þar með líkurnar á að ESB endurkrefji um ranglega greitt fé.

Greiðslustofnun þarf að vera starfandi og tilbúin til að greiða út styrki og taka við framlögum úr sjóðum ESB og úr ríkissjóði á fyrsta degi aðildar. Eftirlitsmenn ESB votta hvort stofnunin uppfyllir sett skilyrði áður en hún tekur við framlögum úr sjóðum ESB.

Hvað búreikninga ESB varðar þá er íslenska búreikningakerfið að stærstum hluta það sama og kerfi ESB. Hér þarf hins vegar að innleiða ný hugtök og vinnsluáferðir sem eru í samræmi við sameiginlega landbúnaðarstefnu ESB. Tiltölulega auðvelt er að aðlaga íslenska búreikningakerfið kröfum ESB um sameiginlega landbúnaðarstefnu. Ákvæði reglna ESB gera þó mjög auknar kröfur.

- Fjárhagsleg áhrif

Ef í ljós kemur að stjórnslu landbúnaðarins verði umfangsmeiri og kostnaðarsamari við inngöngu í ESB hlýtur Ísland að leita eftir að fá að beita eins einföldum og ódýrum áferðum og kostur er við framfylgd regluverks ESB á sviði landbúnaðarmála til að draga úr kostnaði, sem annars gæti numið óásættanlegu hlutfalli af CAP-stuðningsgreiðslum til landsins. Aukin upplýsingaöflun og skýrsluhald hjá bændum og afurðafyrirtækjum kann enn fremur að leiða til aukins kostnaðar fyrir þessa aðila.

Setja skal á stofn sérstaka greiðslustofnun til að annast beingreiðslur, styrkveitingar og önnur þau viðfangsefni sem falla undir framkvæmd hinnar sameiginlegu landbúnaðarstefnu. Stofnun þessi þarf að vera sjálfstæð og rekin af opinberum aðilum. Sé tekið mið að svipuðum greiðslustofnunum í aðildarríkjum má ljóst vera að um umtalsverðan kostnað verður að ræða, t.d. mun minnsta greiðslustofnunin innan ESB vera á Norður-Ítalíu með um 40 starfsmenn. Sá kostnaður sem fellur til vegna stofnuarinnar ræðst þó að hluta til af verkefnum hennar. Þau verkefni mótast að hluta af útfærslu landbúnaðarstefnunnar innanlands, sérstaklega hvað

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.

varðar dreifbýlisþróun sem hefur áhrif á umfang eftirlits. Hluti þess fjár sem nú er varið til stjórnsýsluverkefna í þágu íslensku landbúnaðarstefunnar myndi þá sparast á móti. Uppsetning greiðslustofnunar er styrkhæf úr IPA stuðningsáætlun ESB við umsóknarríki. Mikilvægt er að leggja mat á kostnað við stofnsetningu greiðslustofnunar sem fyrst.

Þar sem álitid er að núverandi íslenskt búreikningakerfi sé að stærstum hluta (75%) sambærilegt við kerfi Evrópusambandsins, má áætla að aukinn kostnaður yrði umfram fjárveitingu sem í dag er á fjárlögum til Hagþjónustu landbúnaðarins. Sérstaklega fyrstu 1-3 árin en eftir það yrðu fjárhagsleg áhrif minni háttar. Fjárhagsleg áhrif við upptöku gerða eru áætluð a.m.k. 3 ársverk sérfræðings.

ESB stofnanir og sjóðir sem falla undir kaflann

Ábyrgðarsjóður evrópsks landbúnaðar (EAGF) og Evrópski landbúnaðarsjóðurinn fyrir dreifbýlisþróun (EAFRD).

Sjónarmið sem mikilvægt er að hafa í huga þegar til viðræðna kemur

- Mikilvægustu hagsmunir

Gríðarlegir hagsmunir felast í því hvernig tekst að semja um rétt Íslands á greiðslum úr sameiginlegu landbúnaðarstefnunni. Sú upphæð sem renna mun til Íslands vegna landbúnaðar mun einnig hafa mikið að segja um jafnvægi milli aðildarframlaga Íslands annars vegar og greiðslna úr sjóðum ESB hins vegar. Mikilvægt er að skilgreint verði hve mikið Ísland þarf úr sjóðum ESB, að teknu tilliti til mótframlaga Íslands, og hvaða viðbótarheimildir eru nauðsynlegar til að hægt sé að tryggja sanngjörn kjör bænda og viðunandi verð og gæði búvöruframleiðslunnar þannig að landbúnaðurinn fái þrifist í samkeppnisumhverfi ESB.

Önnur atriði, sem skipta máli og leggja verður áherslu á eru:

- Skoða þarf samhengi viðmiðunargengis krónunnar gagnvart evru við stuðningsupphæðir og gjaldeyrismál á sviði landbúnaðar.
- Að leitast verði við að hafa stjórnsýslu landbúnaðarmála með sem einföldustum hætti svo að ekki fari óeðlilega hátt hlutfall stuðnings í umsýslukostnað.
- Nauðsynlegt gæti reynst að semja um aðlögunarfresti vegna framkvæmdar ef ekki er mögulegt að uppfylla skilyrði á aðildardegi.
- Kanna þarf hvort leita þurfi sérstaklega eftir því að Ísland verði eitt svæði með tilliti til búreikninga.
- Þörf kann að vera á aðlögun búreikningakerfis.
- Sérlausnir og fordæmi frá öðrum ríkjum og hugsanlegar sérlausnir fyrir Ísland

Búlgaríja fékk tímabundna heimild til að skilgreina allt landið sem eitt búreikningssvæði.

- Annað

Annað (framτίðarþróun, dómafordæmi o.s.frv.)

Yfir stendur endurskoðun sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar sem mun m.a. marka fjárhagsramma sameiginlegu landbúnaðarstefnunnar 2013-2020.

Greinargerð þessi inniheldur yfirferð á regluverki ESB á viðkomandi sviði og samanburð við íslenska löggjöf. Hún tiltekur atriði sem talið er rétt að halda til haga fyrir komandi samningaviðræður. Skjalið inniheldur ekki samningsafstöðu Íslands sem mótuð verður á síðari stigum.